

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 12 0 U 004885 15 Uvp
Banjaluka, 21.03.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Zdravke Čučak kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi S.Ć. iz B., (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj 1146094152 od 13.11.2014. godine, tuženog Fonda R.S., u predmetu pojedinačne uplate doprinosa, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 004885 14 U od 29.01.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 21.03.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 004885 14 U od 29.01.2015. godine preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Fonda, F. B. broj 1146094152 od 12.02.2014. godine. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužioca za pojedinačnu uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, jer isti ne ispunjava uslove iz člana 156. u vezi sa članovima 41. do 43. i 177. i 178. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15 - u daljem tekstu: Zakon o PIO).

Odbijanje tužbe sud je obrazložio razlozima da je tuženi u provedenom upravnom postupku pravilno i potpuno utvrdio da tužilac nije dana 26.12.2012. godine podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, na čemu u tužbi jedino, ali neosnovano insistira, jer se u upravnom spisu ne zatiče takav zahtjev tužioca koji shodno članu 118. Zakona o PIO mora biti podnesen od strane osiguranika u pisanoj formi i to nakon prestanka osiguranja, zbog čega svi ostali navodi tužbe nisu od uticaja na rješavanje predmetne upravne stvari.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tužilac pobija njenu zakonitost zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješavanje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. Ističe da sud pobijanom presudom podržava postupanje tuženog čije su službe, obmanom i prevarom, suprotno članu 117. Zakona o PIO tužiocu uskratili „stečeno“ pravo na penziju za koju je na dan 26.12.2012. godine ispunjavao uslove propisane članom 178. stav 1. tačka a) Zakona o PIO, jer je na taj dan 2012. godine, u kojoj nisu bitne godine života osiguranika, imao navršenih 40 godina i 24 dana penzijskog staža unijetog u matičnu evidenciju tuženog. Tvrdi da se sud nije upustio u raspravljanje činjenice zašto stručne službe tuženog u P.S. dana 26.12.2012. godine i u F. B. dana 28.12.2012. godine nisu „obradile“ zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na starosnu

penziju, odnosno zašto su „obradile“ obmanom i prevarom izdejstvovan zahtjev za pojedinačnu uplatu doprinosa za tužioca za period od 01.03.2005. do 31.08.2005. godine, kad je ovaj staž bio bespredmetan za prava tužioca. Podsjeća da je neuka stranka (KV rudar podzemne eksploatacije metala), a što je tuženi vješto iskoristio, te ni zahtjev za pojedinačnu uplatu doprinosa nije riješio po hitnom postupku, odnosno odmah, jer je znao da će odlučivanjem u 2013. godini tužioca odbiti, budući da je u toj godini za ostvarivanje prava na starosnu penziju potrebno da osiguranik ima 56 godina života, a tužilac je rođen 11.10.1961. godine. Ističe da je u prethodna dva upravna spora po istom osnovu uspio presudama broj 12 0 U 004560 14 U od 07.08.2014. godine i broj 12 0 U 004763 14 U od 28.10.2014. godine, a da se pobijanom presudom sud nije upustio u suštinu stvari, pa se iz paušalnog obrazloženja iste jasno zaključuje da sud nije shvatio da tužilac nije podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju dana 03.05.2012. godine, kako tuženi tvrdi (jer tužilac tad nije ispunjavao uslove), nego dana 26.12.2012. godine „kada je nastao spor“. Sve ovo ukazuje na to da je sud imao obavezu da zbog složenosti predmetne upravne stvari održi raspravu i utvrdi zašto su u P.S. dana 26.12.2012. godine, te u F.B. dana 28.12.2012. godine odbili da „obrade“ zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na starosnu penziju, pa konačno predlaže da sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu ukine, te predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da osporenim aktom nisu povrijeđene odredbe Zakona o PIO, niti pravila postupka, zbog čega ostaje kod svih razloga datih u obrazloženju osporenog akta i predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka spisa predmeta proizilazi da je predmet odlučivanja tuženog, odnosno njegovog prvostepenog organa bio zahtjev tužioca za pojedinačnu uplatu doprinosa za period od 01.03.2005. do 31.08.2005. godine, kojeg je u pisanoj formi sačinio i potpisao tužilac dana 26.12.2012. godine, a koji je kod F.B.P.S. protokolisan dana 28.12.2012. godine. Ovo je jedini zahtjev kojim se tužilac u 2012. godini obratio organima tuženog, a što je u podnesenoj tužbi on pokušao dovesti u sumnju navodima koje nižestepeni sud osnovano nije prihvatio. U tom smislu tužilac u tužbi i ponovo u zahtjevu ističe, bez ikakvih argumenata i dokaza, da je on navedenog datuma podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, jer je kako sam tvrdi u 2012. godini, kada nisu bitne godine života osiguranika, imao navršениh 40 godina i 24 dana penzijskog staža. Tvrdi dakle da se on tog dana obratio prvostepenom organu sa zahtjevom za ostvarivanje prava na starosnu penziju, ali da su stručne službe tuženog odbile da „obrade“ ovaj zahtjev, te su ga zaduženi službenici obmanom i prevarom naveli da potpiše zahtjev za pojedinačnu uplatu doprinosa koji su dalje pristali „obraditi“ iskorištavajući njegovu neukost.

Ovaj navod tužilac ničim nije dokazao, pri čemu treba navesti da je on kao i svaka druga stranka, ako je organ odbio da primi zahtjev ove vrste, imao mogućnost da isti uputi poštom, što tužilac evidentno nije učinio. U takvoj situaciji pravilan je zaključak nižestepenog suda da tužilac dana 26.12.2012. godine nije podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, na čemu je neosnovano insistirao u tužbi. Zbog navedenog nije osnovan njegov navod da je nižestepeni sud propustio da raspravi zbog čega stručne službe tuženog nisu primile i obradile njegov zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju, jer tužilac takav zahtjev u pisanoj formi nije podnio, a morao je budući da odredba člana 118. Zakona o PIO propisuje da se

postupak za ostvarivanje prava na starosnu penziju pokreće na zahtjev osiguranika i da se može podnijeti nakon prestanka osiguranja, što je u pobijanoj presudi pravilno zaključio nižestepeni sud.

Međutim, ono čemu nižestepeni sud u pobijanoj presudi nije poklonio dužnu pažnju jeste okolnost da o predmetu zahtjeva tužioca za pojedinačnu uplatu doprinosa za period 01.03.2005. do 31.08.2005. godine, koji je nesporno primljen kod prvostepenog organa dana 28.12.2012. godine, nije odlučeno u skladu sa zakonom. Naime, odredbom člana 156. Zakona o PIO u osnovnom tekstu važećem na dan podnošenja ovog zahtjeva tužioca bilo je propisano (stav 1.) da je uplatilac doprinosa obavezan da uplati doprinos za sve obveznike doprinosa, u skladu sa posebnim zakonom, (stav 2.) je propisivao da izuzetno od stava 1. ovog člana poslodavac koji nije uplatio doprinos u skladu sa stavom 1. ovog člana može uplatiti doprinos za radnika za određeni period unazad, ako radnik sa tom uplatom navršava staž osiguranja za ispunjavanje uslova za ostvarivanje prava na penziju, dok je (stav 3.) propisivao da uplatu doprinosa u skladu sa stavom 2. ovog člana rješenjem odobrava Fond, a može je izvršiti pravni sljednik poslodavca ili sam radnik. Kad rješava o zahtjevu ove vrste prvostepeni organ je dužan da provjeri i utvrdi da li osiguranik - radnik sa uplatom nedostajućeg staža, odnosno doprinosa, ispunjava uslove za ostvarivanje prava na penziju koji su važeći na dan podnošenja zahtjeva, a to je u konkretnom slučaju dan 28.12.2012. godine, a ne da „čeka“ skoro 14 mjeseci i da odluku donese 12.02.2014. godine, kada vrijede druga pravila u pogledu uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju, jer odredba člana 178. stav 1. tačka v) Zakona o PIO propisuje da osiguranik sa 40 godina penzijskog staža u 2014. godini mora imati 56 godina i 4 mjeseca života da bi ostvario ovo pravo. Sve ovo znači da je tuženi podržavajući stav prvostepenog organa iz rješenja od 12.02.2014. godine povrijedio prava tužioca, jer je on stranka koja o zahtjevu koji je podnesen mora dobiti zakonitu odluku, što ova konkretno nije, kako je prethodno rečeno, o čemu će tuženi u ponovljenom postupku voditi računa poštujući upute ovog suda.

Kod ovakvog stanja stvari proizilazi da je pobijanom presudom ostvaren razlog nezakonitosti predviđen odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca uvažava i pobijana presuda preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava, a na osnovu člana 40. stav 1. i 2. istog zakona.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić